

Ert diarienummer: LI2025/01164

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remissen "En översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag (SOU 2025:64)"

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Dalarna delar bedömningen att kontrollerna inom livsmedelskedjan ska hanteras och bedömas på ett likartat sätt, oavsett var i landet livsmedelsproducenter har sina företag. Länsstyrelsen i Dalarna delar inte uppfattningen att det skulle vara mer effektivt att bygga upp en ny kontrollstruktur jämfört med nuvarande system, varken kostnadsmässigt eller verksamhetsmässigt. Länsstyrelsen är redan en statlig regional myndighet med kompetens och uppdrag inom området. Därför anser vi att kontrollen av livsmedel, foder och animaliska biprodukter bör utföras inom länsstyrelsernas organisering eftersom det, enligt vår mening, ger större synergieffekter och en bättre samordning.

Förslag till organisering av kontrollkedjan

Länsstyrelsen i Dalarna anser att ett genomförande av utredningens förslag om en centralisering av ansvaret för kontrollerna inom livsmedelskedjan riskerar att försämra möjligheterna för att kontrollerna ska bli så verkningsfulla, effektiva och likvärdiga som möjligt. Det är också vår bedömning att det förslag som har lagts fram inte underlättar för primärproducenter och mikroföretag med diversifierad verksamhet i livsmedelskedjan, vilket är en del av uppdragsdirektivet.

Förslaget riskerar tvärtom att öka antalet kontrollerande aktörer och bidra till att kontrollerna inom livsmedelskedjan delas upp ännu mer mellan olika myndigheter. Förslaget riskerar framför allt att försvåra för lantbrukare med djurhållning eftersom förslaget innebär att antalet kontrollmyndigheter ökar om kontrollen av livsmedel och foder flyttas från länsstyrelserna till Livsmedelsverket och Jordbruksverket samtidigt som kontrollen av djurskydd, jordbrukarstöd och grundvillkor utförs av länsstyrelserna. Aktörer i senare led av livsmedelskedjan riskerar också att få fler kontrollerande myndigheter eftersom kommunal kontroll kvarstår inom många områden som till exempel miljötillsyn, brandskydd och tillsyn av alkohol och tobak.

Kostnader och finansiering

Länsstyrelsen i Dalarna delar inte uppfattningen att det skulle vara mer effektivt att bygga upp en helt ny kontrollstruktur jämfört med nuvarande system

Sett till företagens kostnader för kontroll finns en risk att de kan öka. Framför allt för företag som idag står under kommunal kontroll eftersom Livsmedelsverket är den kontrollmyndighet som i nuläget har högst timtaxor. Samtidigt innebär den nuvarande avgiftsmodellen med individuella kommuntaxor ett ojämlikt avgiftsuttag eftersom kommunernas taxor varierar stort.

Samordning och synergieffekter

I utredningen framkommer att kontrollsystemet på kommunerna har flera synergieffekter med övriga kommunala verksamheter. Även länsstyrelsernas kontroll av livsmedel och foder ger många synergieffekter med länsstyrelsens övriga verksamheter. Inte minst kontrollen av djurskydd hos primärproducenter. Hos Länsstyrelsen i Dalarna utförs oftast kontroll av djurskydd, livsmedel och foder vid ett och samma kontrolltillfälle. Länsstyrelsen i Dalarna samordnar dessutom många övriga kontroller, till exempel kontroller av hygienregler och läkemedelsanvändning på gårdar, med kontroller av djurskydd, foder och livsmedel. Detta underlättar både för kontrollmyndigheten men framför allt för de lantbrukare som kontrolleras.

Länsstyrelsen har flera uppdrag för att främja hållbar regional utveckling, framför allt inom livsmedelskedjan genom Sveriges

livsmedelsstrategi. På länsstyrelsen i Dalarnas län bedrivs till exempel både rådgivning och utbetalning av ekonomiska stöd till jordbrukarna på samma avdelning som livsmedels-, foder- och djurskyddskontroller. Detta innebär att vi enkelt kan planera olika typer av kontroller hos primärproducenter, till exempel kontroller av jordbrukarstöd, grundvillkor och djurskydd.

Att samla både kontrollansvar och främjande uppdrag på samma myndighet underlättar också för att hålla en god kompetensnivå inom primärproduktion och dess förutsättningar i länet. Kontrollen av grundvillkor kommer enligt förslaget att vara kvar hos länsstyrelserna. Dessa kontroller omfattar bland annat delar som ingår i livsmedel- och foderkontrollen hos primärproducenter, vilket kräver stor kompetens hos kontrollpersonalen.

Livsmedelsförsörjning och beredskapsfrågor

Länsstyrelsen är den högsta civila totalförsvarsmyndigheten inom länet och geografiskt områdesansvarig myndighet med uppgifter enligt förordningen (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap. För att klara störningar i livsmedelssystemet vid kris, höjd beredskap och ytterst krig behöver alla länsstyrelser ha kunskap och resurser för att arbeta proaktivt med länets livsmedelsberedskap. Utöver detta behöver varje länsstyrelse en grundbemanning för att säkra våra stabsfunktioner som ska hantera vilken kris som än uppstår.

Länsstyrelsens breda uppdrag inom beredskapsområdet innebär ett stort behov av kompetens inom hela livsmedelskedjan. Om ansvaret för kontroll av foder och livsmedel inom primärproduktionen försvinner från länsstyrelsens riskerar kompetensen att försvagas och arbetet med livsmedelsberedskap att urholkas.

Djurskyddskontroll vid slakt

Utredningen lägger fram att Livsmedelsverket ska ta över kontrollansvaret för djurskydd vid slakterier. Detta anser Länsstyrelsen i Dalarna är ett positivt förslag. Eftersom Livsmedelsverket redan idag utför kontroller på slakterier har myndigheten goda förutsättningar för att kunna ta ett helhetsgrepp kring både djurskydd och livsmedelssäkerhet på området. Av samma anledning anser Länsstyrelsen i Dalarna också att det är ett positivt förslag att införa en möjlighet att lämna över kontrollansvaret för

transportkontroll vid avlastning på slakterierna till Livsmedelsverket. Däremot behöver administrationen kring överlämnande av transportkontrollen vid slakterierna vara tydlig och nationellt synkroniserad. Det behöver klargöras om någon av aktörerna (överlämnande eller mottagande) kan neka överenskommelsen och vad detta i så fall skulle innebära.

Råd och stöd

Förslaget att utöka råd och stöd till livsmedelsföretagare anser länsstyrelserna är bra. Fokus på de regionala förutsättningar som finns inom olika delar av landet riskerar dock att gå förlorade om perspektiven endast är nationella. Till exempel har Länsstyrelsen i Dalarna goda kunskaper om de aktiva fäbodrar som finns i länet och vilka unika förutsättningar dessa har.

Tidsramar

Utredningen föreslår mycket kort tidsram, för kort anser Länsstyrelsen i Dalarna, för genomförande av denna omfattande reform. Föreslagna förändringar är omfattande, inte minst för rekrytering av personal, men även gällande inrättande av en helt ny regional organisations behov av till exempel lokaler, bilar och IT-system. Det finns med andra ord stora effektivitetsvinster med att nyttja befintlig organisation inom Länsstyrelserna.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Höij med djurskyddshandläggare Sara Löfgren, djurskyddshandläggare John Bylund samt länsveterinär Farah Ali som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.